

ರೋಗ ಮತ್ತು ಕಿಳಿಟಗಳ ನಿವಾಹಣೆಯಲ್ಲಿ

ಸಾಬಯವ ಪರಿಕರಗಳ ಉಜ್ಜಯಿಂಗ್

ಹನುಮಂತೇಗೌಡ ಬಿ.

ರಮೇಶ್ ಪಿ.ಆರ್.

ಶಶಿಧರ್ ಕೆ.ಎನ್.

ಲೋಗಾನಂದನ್ ಎನ್.

ಪ್ರಶಾಂತ್ ಜ.ಎಂ.

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ

(ಭಾರತೀಯ ತೊಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ನಂಂತಃ, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಹಿರೇಹಳ್ಳಿ, ಮುಮಕೂರು-572 168

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಪರಿಕರಗಳ ಉಪಯೋಗ

ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ಯಾವುದೇ ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೀಟನಾಶಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಾವಯವ ಕ್ಷಮಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಾಲ್ಯನ್ಯಕಾರಕ ಹಾಗೂ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದ ರಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಅವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ದೇಹ ಸೇರಿ ವಿಷಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಪತ್ತು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಸೊಕ್ಕಾಣು ಜೀವೆಗೆ ಜೀವಚೆತನ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ. ಮಣಿನ ಜೀವಂತಿಕೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಆಧಾರ ಸಂಭ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗದತ್ವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಜೀವರಾಶಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲೋ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾವಯವ ಪರಿಕರಗಳು ಬಹಳ ಸಹಕಾರಿ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಬೇವನ ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಹೊಂಗ ಸಾಬೂನು:

ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಹಿಡಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ಶೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನಾ, ಸೆಂಸ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೇವನ ಸಾಬೂನು ಹಾಗೂ ಹೊಂಗ ಸಾಬೂನು ಎಂಬ ಸಾಬೂನು ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣವನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 15 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮೊದಲ ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ನಂತರ ಮೂರ್ತಿ ಬೆಳೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 4-5 ಬಾರಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಕೀಟ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಂಗೋಲಿ ಮಳು ಅಥವಾ ನಾಗಮುದ್ರೆ ಸುರಂಗ ಕಾಯಿಕೊರಕ, ಹಣ್ಣುಕೊರಕ, ಹೇನು, ನುಸಿ, ಜಿಗಿಹುಳ ಮುಂತಾದ ಕೀಟ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಈ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣ ಸಿಂಪಡಣೆಗಳಿಂದ ಹತೋಟಿಗೆ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ.

2. ಬೇವ ಸಾಬೂನು ಉಪಯೋಗದ ವಿಧಾನ :

5-10 ಗ್ರಾ. ಬೇವ / ಹೊಂಗ ಸಾಬೂನನನ್ನು ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ, ಸಸ್ಯಗಳ ಕುಡಿ ಹಾಗೂ ಎಲೆಗಳ ತಳಭಾಗಕ್ಕೆ ತಗುಲುವಂತೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು. ಎಲೆಕೋಸು, ಹೂಕೋಸು, ಹಾಗೂ ಇತರ ತರಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೀಟಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನು ಸಾರವಾಗಿ 10-15 ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ

10ಗ್ರಾಂ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎಲೆಕೋಸು ಹಾಗೂ ಹೂಕೋಸುಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಟೊಮೆಟೊ ಹಣ್ಣಿನ ಕಾಯಿಕೊರಕ ಹಾಗೂ ರಂಗೋಲಿ ಮಳಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 2,4,5 ಹಾಗೂ 6 ವಾರಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆ. ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

ಸುಮಾರು 20 ಲೀಟರ್ ಗಾತ್ರದ ಬಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ 200 ಗ್ರಾಂ ಬೇವು / ಹೊಂಗ ಸಾಬೂನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 4-5 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ, ಸಾಬೂನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಿವುಚಿ ಕರಗಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ನೈಲಾನ್ ನೆಟ್ ಅಥವಾ ಚಹ ಸೋಸುವ ಜಾಳಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಸೋಸಬೇಕು. ನಂತರ ಉಳಿದ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

ಇ. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು:

- ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣ ಕೇಟಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಾಗುವಂತೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಟಗಳು ಎಲೆಯ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕುಡಿಗಳು ಒದ್ದೆಯಾಗುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಎಲೆಗಳ ತಳಭಾಗ ಒದ್ದೆಯಾಗುವಂತೆ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸಿಂಪಡಣೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಹನಾಮಾನದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸಿಂಪಡಣೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಯಾವುದೇ ಕೇಟನಾಶಕ ಅಥವಾ ಶಿಲೀಂದ್ರ ನಾಶಕದೊಡನೆ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಅರ್ಥ ಭಾಗ ಕ್ರಮಿನಾಶಕ ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ 7.50 ಗ್ರಾಂ ಸಾಬೂನನ್ನು ಮಿಶ್ರಣಮಾಡಿ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- ಮಳೆ ನೀರು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಾಬೂನನ್ನು ತೊಳೆದು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣ ಸಿಂಪಡಣೆಯ 1 ರಿಂದ 2 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೇಟಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಬೂನು ದ್ರಾವಣದ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮ ಬೇರುವುದಿಲ್ಲ.

2. ಬೆಳ್ಳಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಕವಾಯಿ:

ಅರ್ಥ ಕೆಲೋ ಬೆಳ್ಳಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 2 ಕೆಲೋ ಖಾರವಿರುವ ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರುಬ್ಬಿ, ನಂತರ 48 ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿ ಬಂದ ದ್ರಾವಣವನ್ನು 80 ಲೀಟರ್ ನೀರು ಮತ್ತು 5 ಲೀಟರ್ ಗೋಮೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಅಂಟು ದ್ರಾವಣ ಕೂಡಿಸಿರಿ. ಇದನ್ನು ಬದನೆ, ಟೊಮಾಟೊ, ಮೆಣಸಿನ ಗಿಡ ಮತ್ತು ಶರುಳಿಗೆ ಬರುವ ರಸ ಹೀರು ಕೇಟಗಳು, ಕಾಯಿ ಕೊರಕ ಹಾಗೂ ಎಲೆ ತಿನ್ನುವೇ ಕೇಟಗಳ ಹತೋಟಿಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.

3. ಆಕಳ (ಹಸು) ಸಗಣ ಮತ್ತು ಗಂಜಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಯಾರಿಸುವ ಬೆಳೆವಧರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಟ ಹಾಗೂ ರೋಗ ನಿರೋಧಕಗಳು :

1. ಬೀಜಾಮೃತ:

ಅ. ಬೀಜಾಮೃತ ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾಗವ ಸಾಮಗ್ರಿ:

- 5 ಕೆಲೋ ಆಕಳ ಸಗಣ
- 5 ಲೀ ಆಕಳ ಗಂಜಲು
- 250 ಗ್ರಾಂ. ಸುಣ್ಣ
- 50 ಲೀ. ನೀರು ಹಿಡಿಯುವ ಡಮ್.

ಆ. ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ :

- ತಳುವಾದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ 5 ಕೆಲೋ ಸಗಣೀಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ 50 ಲೀಟರ್ ನೀರು ಇರುವ ದ್ರಮ್ಮನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿರಿ. ಅಲ್ಲದೇ ಸಗಣೀ ಕಟ್ಟಿದೆ ಬಟ್ಟೆಯು ದ್ರಮ್ಮನ ತಳಕ್ಕೆ ತಾಗದಂತೆ ಇಡಿರಿ.
- ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ (ಬೇರೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ) 250 ಗ್ರಾಂ. ಸುಣಿ ನೆನೆಹಾಕಿರಿ.
- ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ದಿನ ದ್ರಮ್ಮನಲ್ಲಿ ನೇತು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸಗಣೀಯನ್ನು ಕಲಶಿರಿ. ಸುಣಿದ ತೇಳಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಗಂಜಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಇ. ಬೀಜಾಮೃತದ ಉಪಯೋಗ:

ತಯಾರು ಮಾಡಿದ ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ, ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೀಜಗಳು ಅಲ್ಲದೇ, ಕಾಯಿಪಲ್ಲಿ, ಹೂವಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನೇ ಬೀಜಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಅದ್ದಿ ಬಿತ್ತುವುದು ಅಥವಾ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟ ರಹಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

೨. ಜೀವಾಮೃತ:

ಆ. ಬೀಜಾಮೃತ ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾಗವ ಸಾಮಗ್ರಿ:

- 10 ಕೆಲೋ ಆಕಳ ಸಗಣೀ
- 10 ಲೀ ಆಕಳ ಗಂಜಲು
- 2 ಕೆಲೋ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟು
- 2 ಕೆಲೋ ಬೆಳ್ಲ
- 1 ಬೊಗಸೆ ತೋಟದ/ಆಲದ ಮರ/ಬನ್ನಿಗಿಡಗಳ ಬುಡದ ಮಣ್ಣ

ಆ. ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

10 ಕೆಲೋ ಆಕಳ ಸಗಣೀ, 10 ಲೀಟರ್ ಆಕಳ ಗಂಜಲು, 2 ಕೆಲೋ ಬೆಳ್ಲ, 2 ಕೆಲೋ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟು ಮತ್ತು 1 ಬೊಗಸೆ ತೋಟದ/ಆಲದ ಮರ/ಬನ್ನಿಗಿಡಗಳ ಬುಡದ ಮಣ್ಣ ಇವೇ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು 200 ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ 48 ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನೆನೆಸಿರಿ.

ಜೀವಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಮೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಜೀವಾಣುಗಳು:

- ಪಿ.ಎಸ್.ಬಿ.(ರಂಜಕ ಕರಗಿಸುವ ಜೀವಾಣುಗಳು)
- ಬ್ಯಾಸಿಲಸ್ ಮತ್ತು ಸಿಲಿಕಸ್ ಜೀವಾಣುಗಳು
- ಮೃಕೋರ್ಯುರ್ಭಾ(ವ್ಯಾಮಕಲ್ಪರ್) ಜೀವಾಣುಗಳು

ಇ. ಜೀವಾಮೃತದ ಉಪಯೋಗ:

ಈ ಜೀವಾಮೃತದ ದ್ರವಣವನ್ನು ಸೋಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಬೆಳಿಗೆ ಎಲೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಯಿಸುವಾಗ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಜೀವಾಮೃತ ಕೊಡುವುದು ಒಳೆಯದು. ಇದರಿಂದ ಬೆಳಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ, ಬೆಳಿಗೆ ಬರುವ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟದ ಬಾಧೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

3. ಪಂಚಗವ್ಯೆ:

ಆ. ಪಂಚಗವ್ಯೆವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿ:

- ಅರ್ಥ ೧೯ಟರ್ ಆಕಳ ತುಪ್ಪ
- ೫ ಕಿಲೋ ಆಕಳ ಸಗಣೀ
- ೨ ಲೀಟರ್ ಆಕಳ ಹುಳಿ ಮೊಸರು(೧೫ ದಿನ ಹಳೆಯದಾದ ಮೊಸರು) ಹಾಗೂ ೧ ಕಿಲೋ ಬೆಲ್ಲ.

ಆ. ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ:

- ಅರ್ಥ ೧೯ಟರ್ ತುಪ್ಪ, ೫ ಕಿಲೋ ಆಕಳ ಸಗಣೀ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಸಿಕ್ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ೪ ದಿನ ಕೆಳಿ ಇಡುವುದು ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಕಲಕುವುದು.
- ೫ ನೇ ದಿವಸ ೫ ಲೀಟರ್ ಆಕಳ ಗಂಜಲು, ೨ ಲೀಟರ್ ಮೊಸರು, ೨ ಲೀಟರ್ ಹಾಲು , ೧ ಕಿಲೋ ಕರಿ ಬೆಲ್ಲ, ೫ ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಗಣೀಗೆ ಚಾಡಿಸಿ, ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ೧೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಇಡುವುದು.ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿದಿನ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಕಬೇಕು. ನಂತರ ಸೋಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ದ್ರಾವಣವನ್ನೇ ಪಂಚಗವ್ಯೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಇ. ಪಂಚಗವ್ಯೆ ಬಳಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗ:

- ೧ ಲೀಟರ್ ಪಂಚಗವ್ಯೆ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ೩೫ ರಿಂದ ೫೦ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಿರಿ.
- ಪಂಚಗವ್ಯೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಲಘು ಮೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಪ್ರೈಚೋದಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಗೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕೀಟಗಳ ವಿಕಷಣಕ ಹಾಗೂ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹೊಡುತ್ತದೆ.
- ಪಂಚಗವ್ಯ ತಯಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ೬ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇಡಬಹುದು.
- ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ತೊಟದ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿ ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು.

4. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇವಿಕ ರೋಗನಾಶಕ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಉಪಯೋಗ :

1. ಸುಡೋಮೊನಾಸ್ ಪ್ಲೂರೋಸಿಸ್:

ಸುಡೋಮೊನಾಸ್ ಜ್ಯೇವಿಕ ಹೀಡನಾಶಕ ದಿಂದ ಬದನೆ, ಟೊಮೆಟೊ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಖರ್ಬಳ್ಳಿ, ಮೆಣಸಿನ ಗಿಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಎಲೆ ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ, ಬೇರುಕೊಳೆ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಸೊರಗು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅ. ಉಪಚಾರ ವಿಧಾನಗಳು:

- ಬೀಜೋಪಚಾರ: 4-10 ಗ್ರಾಂ ಸುದೋಮೊನಾಸ್‌ನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕೆಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ (ಬೀಜದ ಗಾತ್ರ ಅಥವಿಸಿ) ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸಸಿಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅದ್ದಿ ತೆಗೆಯುವುದು: 4-10 ಗ್ರಾಂ ಸುದೋಮೊನಾಸ್‌ನ್ನು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿದ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳ ಬೇರನ್ನು 30 ನಿಮಿಷ ಅದ್ದಿ ತೆಗೆದು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಜ್ಯೇವಿಕ ಹಿಡೆನಾಶಕ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮೌದಲು ಭಾಮಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಆ. ಉಪಯೋಗಗಳು:

- ಸುದೋಮೊನಾಸ್ ದುಂಡಾಣ ಬೇರುಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬೇರಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬುಲ ಕವಚವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹಾನಿಕಾರಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳಿಂದ ಬೇರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಇದು ರೋಗಕಾರಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ರಂಜಕವನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಸಿಡೋಗಳಾದ ಫಾರ್ಮಕ್, ಅಸಿಟಿಕ್, ಪ್ರೈಮೋನಿಕ್, ಲಾಕ್ಟೀಕ್, ಗ್ಲೈಕೋನಿಕ್, ಪಿಮೋರಿಕ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕನಿಕಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗ್ಗೆ ರಂಜಕವನ್ನು ಸಿಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಇತರ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ಮತ್ತು ದುಂಡಾಣಗಳಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಸಿಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ :

ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಜ್ಯೇವಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕ ದಿಂದ ಬದನೆ, ಟೊಮಾಟೋ, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಕುರುಳ್ಳಿ, ಅವರೆ, ಬೀನ್ಸ್ ಇತರೇ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರು ಕೊಳ್ಳಿ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಸೂರಗು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅ. ಉಪಚಾರ ವಿಧಾನಗಳು:

- ಬೀಜೋಪಚಾರ: 4-10 ಗ್ರಾಂ ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಮುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕೆಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ(ಬೀಜದ ಗಾತ್ರ ಅಥವಿಸಿ)ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸಸಿಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅದ್ದಿ ತೆಗೆಯುವುದು: 4-10 ಗ್ರಾಂ ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಮುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿದ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳ ಬೇರನ್ನು 30 ನಿಮಿಷ ಅದ್ದಿ ತೆಗೆದು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಮಣ್ಣಿಗೆ ಉಪಚಾರ: 2-5 ಕೆಲೋ ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ವನ್ನು 500 ಕೆಲೋ ಕಳೆತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ/ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ / ಎರೆಮುಳು ಗೊಬ್ಬರ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಡಿಸಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರಿ.

ಆ. ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್‌ದ ಉಪಯೋಗಗಳು:

- ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಶಿಲೀಂಥ್ರಪು ಬೇರುಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬೇರಿನ ಸುತಲೂ ಅತಿಂತ ಪ್ರಬುಲ ಕವಚವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹಾನಿಕಾರಕ ಶಿಲೀಂಥ್ರಗಳಿಂದ ಬೇರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಇದು ರೋಗಕಾರಕ ಶಿಲೀಂಥ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಆಚಿಟಿಬಯೋಟಿಕ್ ವಸುಗಳಾದ ಡಮಿನ್, ಅಸಿಟಾಲ್ಯಿಹೆಡ್ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕಿಣ್ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ, ಬೀಜ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣನಿಂದ ಹೇರಡುವ ಅನೇಕ ರೋಗಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಇತರ ಶಿಲೀಂಥ್ರಗಳಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಸಿಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೋಗಕಾರಕ ದುಂಡಾಣ ಹಾಗೂ ಜಂಪುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಮತ್ತು ಸುಡೋಮೋನಾಸ್ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನ :

ಆ. ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಕುವುದು:

- ಒಂದು ಕೆಲೋ ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಅಥವಾ ಸುಡೋಮೋನಾಸ್ ನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಳಿತ ಪ್ರತಿ ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಳಸಬಹುದು.
- ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಅಥವಾ ಸುಡೋಮೋನಾಸ್‌ನ್ನು ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತುಗಳಾದ ವರ್ಣಕ್ಕೆಟ್, ತೆಂಗಿನನಾರು, ಕಳಿತ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಜಿಪ್ಸಂ ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಗಿಡದ ಬುಡಗಳಿಗೆ ಹಾಕಲು ಉತ್ತಮ.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೀಜೋಪಚಾರಕ್ಕೆ ಟಾಲ್ಸ್ ಮತ್ತಿ ಆಥಾರಿತ ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ಮತ್ತು ಸುಡೋಮೋನಾಸ್ ಮಾರುಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ.
- ಇನ್ನಿತರ ಜ್ಯೋತಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ (ರೈಜೋಬಿಯಂ, ಅಜೋಸೀರಿಲಂ, ಅಜಟೋಬ್ಯಾಕ್ರರ ಬ್ರಾಹ್ಮಿರೈಜೋಬಿಯಂ ಹಾಗೂ ರಂಜಕ ಕರಗಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಿರ್ಯಾ) ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಹಾನಿ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

ಆ. ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ:

- ಪ್ರತಿ ಕೆಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ 4-10 ಗ್ರಾಂ ನಂತರ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸಸಿಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅದ್ದುವುದಾದರೆ: 10 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು / ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು / ಕಬ್ಬಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು 30 ನಿಮಿಷ ಅದ್ದಿನಾಟೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಸಿಂಪರಣೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಜ್ಯೋತಿಕನಾಶಕವು $2 \times 10^{\circ}$ ಜೀವಾಣುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

- 4. ತ್ವರಿತೋದಮಾರ್ ಅಥವಾ ಸುದೋಮೋನಾಸ್ ಉಪಯೋಗಿಗಳ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ:**
- ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಸೊರಗು/ಕೊಳೆ ರೋಗ: ಬೀಜೋಪಚಾರ 10 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಲೋ ಗಡ್ಡೆಗಳಿಗೆ
  - ಕಯ್ಯ ಗಣಿಕೆ ಕೊಳೆ ರೋಗ: 10 ಗ್ರಾಂ /ಲೀಟರ್ ನೇರಿಗೆ ಬೆರೆಸಿದ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ 30 ನಿಮಿಷ ಅಧಿಭ್ರಾತ್ರಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.
  - ಕಡಲೀ ಮತ್ತು ತೊಗರಿ ಸೊರಗು ರೋಗ: 4 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ
  - ಕರಿ ಮೊಳ್ಳೆ ಸೊರಗು ರೋಗ: 10 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ
  - ಹತ್ತಿ ಬೇರು ಕೊಳೆ ರೋಗ: 8 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ
  - ಓಮ್ಮಾಟೊ ಸೊರಗು ರೋಗ :4 ಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ
  - ಶೇಂಗಾ ಮತ್ತು ಗೋದಿಯ ಬುಡ ಕೊಳೆ ರೋಗ: 4 ಗ್ರಾಂ ಕಿಲೋ ಬೀಜಕ್ಕೆ
- 5. ತ್ವರಿತೋದವಾರ್ ಅಥವಾ ಸುದೋವೋನಾಸ್ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾದಾಗ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಮುಂಚಾಗ್ರತೆಯ ಕ್ರಮಗಳು :**
- ಬಳಸುವ ಜ್ಯೇವಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರ ನಾಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಾಣುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2×10^6 ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.
  - ಬಳಸುವಾಗ ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಚೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ/ಬೇವಿನ ಹಿಂಡಿ/ ಕಾಂಮೋಷ್ಟೆ/ಎರಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
  - ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶ ಕಾಪಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ.
  - ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ರಾಸಾಯನಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಳಸದೇ ಇರುವುದು ಉತ್ತಮ.
  - ಜ್ಯೇವಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕದ ವ್ಯಾಕೇಟನ್ನು ತಂಪಾದ ಹಾಗೂ ಒಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.
  - ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ /ಶಿಲೀಂಧ್ರ ನಾಶಕ/ಕಳೆನಾಶಕ/ಕೀಟನಾಶಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಂದೂ ಸೇರಿಸಬಾರದು.
  - ಬೀಜೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ನೇರವಾದ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.
  - ಉತ್ತಾದನೆಯಾದ 6 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಜ್ಯೇವಿಕ ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಾಗುವುದು.

ವಿಳಾಸ:

ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಕೃಷ್ಣ ವಿಜಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಿರೇಹಳ್ಳಿ, ತುಮಕೂರು-572168

ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 0816-2243175 ಫೋನ್ ನಂ : 0816-2243177

ಮೆಂಟಿಂಬೆ : ihrkvk@gmail.com

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿವರ : www.ihrkvk.org